

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre 10 frt — kr.
Félévre 5 " 50 "
Negyedévre 3 " 50 "
Egy hónapra 1 " — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hat hasábon petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetéseknél a ki szerinti jutányos aron vetetnek fel. Helyez-díj min
den külön beiktatásért 50 kr

Az ujkor kezdete.

Polczner Jenő, — a képviselőház April 29-iki ülésében, amikor a kuriai bírások 7. §-a ellen beadott indítványát s Thaly Kálmánnak ezzel összefüggő 8. és 9. §§. kihagyását célzó pótindítványát leszavazták s azokat a választási visszaéléseket törvényesítő szakaszokat változatlanul elfogadták — így kiáltott fel: **«Az ujkor kezdete!»**

A keserű csalódás hangján, az egész függetlenségi és 48-as párt, ott benn az országházban és künn széles Magyarországon megütközve kérdezheti: Hát azzal kezdődik a Széll min. elnök által proklamált ujja születés korszaka, amelynek bevezetéseül tekinthető a választások tisztaságát biztosító «kuriai-bírások», hogy az étetés-ítatás és fuvarozás költségeit, amelyek örve alatt üzetek eddig is a legtöbb visszaélések, nemcsak fennhagyják a jövő választásokra, hanem még törvényesítik is?

Kossuth Ferencz nyilatkozata fényesen megczáfolja azt a vádat, amely a függetlenségi és 48-as párt némely tagjaitól, sőt sajtó-közegéből is felvetett, hogy a pártközi egyezkedésekben résztvevő ellenzéki férfiak határozott beleegyezésével született meg az a paktum, amelyben ilyen, a visszaéléseket nem megszüntető, hanem törvényesítő

pontok benne maradhettek. Fájdalmasan de mégis jólesőleg vesszük tudomásul, hogy pártunk vezérferfiái «határozottan tiltakoztak az ellen, hogy az étetés-ítatás és a fuvarozás törvény által szentesíttessenek... sat.» Benne maradt a paktumban, mert tiltakozásuk, küzdelmök hiába történt... a többség benne hagyatni kívánta.

Am, ami amaz egyezményben így bennmaradt: a képviselőház kilökhette volna belőle. Polczner, Thaly s mindazok akik pártunk részéről a kuriai bírások feletti tárgyalásban felszólltak: határozottan ezt kívánták. Daczára ennek, itt is bennmaradt, mert a többség változatlanul elfogadta. Hiszen Széll min. elnök szíve melegével elismeri ugyan, hogy «a választások tisztasága csak úgy óvható meg, ha a törvény nem engedi meg ezeket az ügynevezetileg gitim költségeket sem, hanem azt követeli, hogy a maga abszolút tisztaságában biztosítsák a választás, ennek az eliminálásával... «De gyakorlatilag keresztülvihetőnek nem tartja. A feladat az, hogy a lehető visszaéléseket meggátolják és a minimumra szorítsák és ahol a korumpálás és vesztegetés szándéka megvan, azt sújtják és a törvény egész szigorát alkalmazzák.»

De hát, hol lesz annak a minimum-

nak határa... A törvényhatóság megszabása a fuvarozási- és ellátási költségek terjedelmére nézve és ezeknek a házi vendéglátásra szorítása valóban gátat vetne a visszaéléseknek?... Ugyan, ugyan?!... A jelölt úri házában, nem éppen kedvezőbb lesz-e a tisztelt választó polgártársak ismeretes torkosságának kielégítése, akik erre számítanak, mint a korcsmai vagy vendégfogadóbeli?... Talán az izlés finomítása jöhet itt számba, hogy a jelölt felesége vagy leánya miként modern Hébe nyujtsa szép kezeivel a lelkesítő isteni italt a választójogi nektárt — a magát rekedtségig kikiabált korteseknek, s a választók ezrekre menő tömege keresse fel evégett a jelölt házat, ha ellátást akar, még ha a választókerület székhelyére menet, nem esik is utban?

Meglássa a kegyelmes ur, hogy nem fog ezen minimum azon határon megállani, — amit reményl — amelyen túl a visszaélés széles területe nyílik. A választások tisztaságát, — legszembetűnőbb módon — eddig is az étetés-ítatás és fuvarozási költségek czimén rontották meg. A pénzbeli megvesztegetéseket pedig a jótékonyág színe alatt is üzték úgy péld: hogy egyháznak, iskolának, a hol rászorulva nem voltak, de a községben nagy számban voltak a választók — tetemes alapítványokat tettek. A

Halottunk van...

A «Debreczen» eredeti tárczája.

Írta: **Sipos Béla.**

I.

Fiam Ákos!

Isten segédelmével megértém azt a boldogságot, hogy téged felneveltek. Most szárnyaidra bocsátva kezembe teszem sorsodat, intézd azt saját belátásod szerint. Nem tudom leírni, minő örömet okozott nekem kinevezetésed, talán megérted, ha annyit mondom, hogy szegény beteg édes anyáddal tiszter is elolvastuk azt a hat soros levelet, melyet tegnap hozott a levélhordó. Szombaton egész éjjel rólad gondolkodtam. Mikor vasárnap a templomba mentem, szüntelen a te szerencséd forgott az agyamban s ez a vén fej csaknem megtagadta a szolgálatot.

Kis hugod az Ika — aki most is olyan jó templomba járó — meg is kérdezte tőlem, hogy miért voltam úgy elerzékenyülve, miért beszéltem halkabban, mint rendesen; de persze én nem mondhattam neki, hogy te rólad gondolkodtam, mert hiszen akkor sirva panaszkodta volna, hogy őt már nem szeretem.

Pedig szeretlek benneteket nagyon. Nem tehetek róla, hogy téged egyetlen fiamat, reményemet többre tartalak, ezt talán eddig nem is mondtam soha, de hát az apai szívnél ez a gyengeséget szívesen elnéni még a legszigorubb erkölcsbíró is. Erre a mély és igaz apai szeretetre kérlek, hogy noha önálló ember vagy, jogod van bármit csele-

kedni, hallgasd meg intó szómat, apai parancsomat s tedd azt, amit elmondandó vagyok. Három hét óta egy vandor színész társaság ütötte fel sátorát a mi kis városunkban. A sörház nagytermében játszanak — nagyon gyalázatosan. Azokat a szomorú játékokat, melyeket ezelőtt 30 esztendővel láttam, kiforgatva adják elő s az embernek sokszor sir a lelke, a mikor egy-egy darabot tökéletesen tönkre tesznek. Nekem mint papnak bérelnem kellett két helyet. Ilkával szoktunk néha-néha elmenni, de bizony neki sem igen tetszik a mulatság. Van ezek közt a színészek közt egy Mephistó arcú, imfamis hangú köpczös ember: Rényefi Arthur. Tragikus színésznek mondja magát, szörnyen nagyra van művészetével, de én azt hiszem, hogy valami faczér asztalos legény, vagy valami svihák. Ez a Rényefi típusa a szemtelenségnek. Hozzánk is betolakodott, bár folytonos hazudozásával meggyűlöltette magát végképen. Tegnapelőtt, mikor még semmit sem tudtam kinevezetéséről, ismét beallított hozzánk. Mikor megtömté a pipáját, azt kérdezte tőlem, nem ismerem-e Feleky Ákos törvényszéki aljegyzőt Szecsődről?

Nagyot néztem a kérdésre! Mit akar ez Feleky Ákossal? Feleky Ákos az én fiam, Rényfi pedig egy naplopó.

Hát csak az rt kérdeztem, folytatta tovább gunyos pofával, mert úgy hallottam, hogy közeli rokona a tiszteletes urnak.

— Mit tud róla?

Megvallom az igazat édes fiam, kissé iz-

gatottan kérdeztem, úgy látszott, fel is tűnt Rényefinek.

Hát csak azt tudom, hogy furcsa életmódot folytat. Két hónapig nyomorogtunk Szecsődön, akkor ismertem meg tökéletesen.

Sokat járt a színházba, s hamarosan habitue lett. Két hét alatt már minden színész tudja, hogy adós fünek-fának, pénzt a mi Hegyi Rizánkra pazarolja, a kit már az előző évről ismert. Közös lakást tartottak, úgy éltek mint a kis király — pedig az aljegyzői fizetésből aligha felt. Az urfi bizonyosan a hivatalos pénzt költögette. Mikor ott hagytuk Szecsődöt, Hegyi Riza is ott maradt. A direktor kérte vagy két napig, hogy ne hagyja el, de mikor nem bajtott szavára, ott hagyta. Elvégre van ám ambiciózus szobaciczus s nekünk is akad primadonnánk. — Hanem azért néha-néha kérdezősködtem róla. Házigazdammal levelezésbe állottam s ez írta meg, hogy Feleky Ákos és Hegyi Riza még most is együtt élnek. A kis jegyző ki tudja honnan — még most is győzi a pazarlást; Riza boldog s mióta lelépett a világot jelentő deszkákról hizott is vagy 10 kilót. Végtelenül bájos molett asszonyka lett.

Ugy látszik, a szerencse kedvez a párocskának, mert tegnap ismét levelet kaptam Szecsődről, s ebben az áll, hogy Feleky Ákos aljárásbíró lett. Talán a hivatalos pénzek elkezeltése érdem nálunk — mert másért nem tudom, miért nevezték ki a kis jegyzőcskét? Elgondolhatod fiam, mi történt velem.

választási vesztegetések fufangja kitanulhatlan. Hátha még azt törvényesített módon is lehetővé teszik! sat. sat.

A függetlenségi és 48-as ellenzék, sohasem volt érzéketlen azok iránt, amik a nép igazi javára valók. Örvendünk ha ezt az érzést ápolja és fejleszti a min. elnök ur is. De ahogy a választók étetése-itatása, és fuvarozása védelmében nyilatkozott Ápril. 29-én, nem tarthatjuk a nép igazi javára tartozónak. Hogy keserüli, miként a Táborhegyén predikációját elvégzett Krisztus, hogy az éhező nép visszatértében elfogyatkozik, tehát megvendégelte azt az ismeretes »hal és árpa kenyér« lakomával: értjük; de a választóknak a választási színhelyre bejutásának megkönnyítését s fázás, éhség, különösen szomjazástól megmentését, nem tartjuk ilyen száralomból eredő jótékonyaságból származónak, hanem igenis a torkosság kielégítésének — számitásból.

Hát az a magyar polgár, aki választójoggal bír, nem tudná magát, e jog gyakorlata napján, önmaga ellátni s kimerítné a fáradság, ha gyalog vagy saját költségén menne oda. Megállhat-e egy színvonalon az ily költség védelme, azzal a kijelentés nyomosságával, hogy a választói jog vesztí el méltóságát ha az, ama költségek törvényesítésével, a választók torkosságának kielégítésétől feltelveztetik.

Bizony! ha a miniszterelnök ur idealiter örülni tud ama visszaélés megszüntetésének, miért hagyatja fenn azt mégis gyakorlatban, s ha a községenkénti szavazás megszüntetheti, — miért kellett most gyökeres orvoslás helyett nem ezt, — hanem ama félrend-szabályt alkalmazni. Ha tiszta választásokat igazán akarnak: miért nem hoznak oly törvényt, amely azt kétséget kizárólag megteremti,

Nem Anglia példája kell nekünk tekintetben, hanem saját nemzetünk büneinek országunkból gyökerestől való kiirtása. Külkül, az a proklamált új korszak, nem jól kezdődik s a reményben való csatlakozástól való félelem indokolt. Rosz dolog, hogyha csak kormányt és nem egyszersmind rendszert is cseréltünk volna.

Jólesik tudnunk, hogy a függetlenségi párt e téren nem ismer alkut: de fáj tapasztalunk, hogy a többség, nem eszerint a politikai moral szerint jár el a választások tisztaságát biztosító törvény megalkotásában!

— a — r.

A képviselőház ülése.

A tegnapi — máj. 1. ülésben a kancellárpáragraf felkavarta a szenvedélyeket, azt bizonyítva, hogy a választások tisztaságának azon eszköze, hogy megmarad és törvényesített az etetes-ítás, fuvarozás, de a vallási érzésre hivatkozással való hatásnak ki kell maradni a választások teréről es ezen eltávolítást szintén törvényvel biztosítani nem meg nyugvást kelt, kivált az ez által magát sértve érző r. kath. papságban, hanem a fanatizmus legszörnyebb szenvedélyét fogja felkölteni. Ennek a törvénynek is az a szerencsétlen jellege lesz, hogy ha átment az örvényen, a sziklán szenved törést. — Seyilla és Kharydis.

Dániel Gábor nyitotta meg az ülést.

A jkv. hitelesítése után Apáthy Péter az összehívhatlansági bizottság elnöke adta be a jelentést arról, — hogy a Holló Lajos, Szilva István és Lepsényi Miklós ellen bejelentett esetekben nincs összehívhatlanság.

Jött aztán a napirend szerint: a kuriai bíraskodás részletes tárgyalásának folytatása és pedig itt a néppártiak és a papképviselek által általában inkriminálás miatt nevezetessé lett kancellárpáragraf,

Legelőször Veszter Imre személyes kérdésben szólalt fel, Rakovszky vádjá ellen purifikálván magát azzal, hogy 1896-ban, a mikor a Bánffy kormány alatt ez a javaslat

szőnyegre hozatott, súlyos beteg volt s így nem szólhatott s nem is szólhatott a javaslathoz. Vasutépítés által pénzügyi műveletekben része volt, de úgy tartja, hogy több szolgálatot tett ez által az országnak, mint Rakovszky azzal, hogy a liberalizmus ellen harcolt a felekezeti békének a felforgatásán munkál; különben azt kívánja Rakovszkynak, hogy politikai sikerei legyenek olyanok, mint szülő plutokratikus sikerei. (Derűtség.)

Kalocsay Alán mint kath. pap egyházaért és a lelkiismeret szabadság érdekében kívánja a §. töröltetését. A r. kath. alapelve az, hogy sem a templomai, sem a szószékei, sem szentségei, sem papjai az állampolitikának eszközei nem lehetnek. (Ezt ugyan a kath. papságnak az államhoz való viszonya a multban s az államjavaknak a papság által való hasznélvezete a jelenben, legalább is kétségesse teszik. Szerk.) Hogy a §. a kath. papság ellen van intézve, az országsszerter el van ismerve és csak folytatása azon a r. kath. egyház ellen intézett akciónak, a mely az egyházzpolitikai alkotásokban érte el tetőpontját. Kérdi, hogy csak a kath. papságtól lehet a választások tisztaságát féteni?

A javaslatban olyan nagy szertelelenségnek vannak, hogy azok által nemcsak nem érik el azt a célt, a mire alkották, sőt épen az ellenkezőt, kivált most, a mikor a kath. hitélet országsszerter emelkedőben van. Ez a §. csak növelni fogja az izgatók számát, mert a fanatizmus legfőbb ismertető jele a mártíromság után való vágy (Helyeslés és éljenzés balfélel.)

Rakovszky István a német kulturharcz analogiaját alkalmazza s azt hozza fel, hogy a mit Bismarkról állitanak, Tisza K. is Rómához fordult azért, hogy a választásoknál a r. kath. papság támogassa. (Es támogatta? ... Szerk.) Az új rendszerben a Tisza-rendszer kakuktojása ez s keserűen kifakadt a nemzeti és függetlenségi párt ellen is, a melyeket vádol azzal, hogy ezt a §-t támogatják. Határozati javaslatot nyújt be az iránt, hogy a 3. §. pontja, a 170. és 171. §§. töröltessenek. (Helyeslés a néppárton.)

Öt perc szünet után Olay Lajos kezdett beszélni s a Rakovszky által való Tisza-esetre hivatkozással bizonyította, hogy Romának még mindig nagy befolyása van a papságra. Tehát ha Róma érdeke összeütközik az ország érdekével, a papság Rómával fog tartani.

— Majd eljön a temetésre, — gondolja magában szomorúan a tiszteletes ur.

Lapozgatni kezd az ujságban. Nem igen érdeklődik pedig semmi a világon, nem tud örülni semminek, hiszen tudja, hogy pár nap mulva itt is felhangzik a halotti ének. A sok gyilkosság és szerencsétlenség között megakad a szeme egy különös című ujdonságon. Elolvassa kétszer-háromszor, megtöröli, megigazítja papaszemet, újra olvasni kezdi, s nem hisz a szemének. Az ujdonság így hangzott: — A szecsődi albíró. Mint nekünk Szecsődről jelentik Feleky Ákos aljárásbíró több, mint tizer forint hivatalospénz elsikkasztása után kedvesével, Hegyi Riza kóbor színésznővel eltűnt. — Országosan körözik.

Mikor már vagy ötször elolvasta, kiejtette kezéből az ujságot, merev szemmel nézett maga elé, tompahangon mondogatta: annak a gazembernek igaza volt!

A másik pillanatban már ott feküdt a tornácz kövezetén s zokogott keservesen. A beteg szobából egy gyenge, alig hallható hang szólította:

— Mi a baj édes uram, jöjjön be. A tiszteletes ur egész lelkében megrendült.

Nem — nem mehet be! Ha ez az al-dott jó asszony megtud valamit, úgy holnap már megzendül a gyászének a papi házban.

Pedig a beteg asszony mind nyugtalanabbul hívogatta. Felkelt a hideg kőről, megtörölgette szemét — maga sem tudta, hogy mit csinál, csak ment be a szobába.

Szemem elsötétült, lerogytam egy székre. Pár percig szóhoz sem tudtam jutni, csak nagy nehezen jöttem magamhoz.

Rényefi ott állt előttem gunyos arczeval. A bolond is észrevehette, hogy azt a személyt azt a Hegyi Rizát elütötte valaki az orra előtt azért gyaázkodik. Mikor ránéztem, elfogott a a düb. Elővettem a sarokból a nadpálczámat, kinyitottam az ajtót s rákialtottam a gazemberre:

— Kitakarodjék innen az ur, mig jól van dolga. Nem elég, hogy bearczátlanokodik ebbe a tisztés házba, de még más becsületét is be akarja mocskolni. Tudja meg aljas ember, hogy az a Feleky Ákos, a kit sárba tiport, az én szeretet, becsületes jó fiam, a ki olyan aljasságokra sohasem lesz képes. Rényefi egy szo nélkül elkotródott, én pedig egész éjjel nem tudtam aludni. Folyton te voltál előttem. Hátha mégis igaz, a mit mondtott? Hátha te is, mint annyi más, kik az apai jó tanácsot semmibe sem veszik, megtevedtél? Hátha csakugyan elkábitotta f-jedet az a személy s most nem tudsz menekülni halójából.

Kinos éjszakám volt! Reggel felé legyőztem kételyeimet. Az én fiam, ki mindig tisztességes volt, nem lehet az, a kit az a gazember lerajzolt. Ez vagy petyka, vagy gonosz rágalmozás. Elhatároztam mégis, hogy mikor kineveztetésed felatti örömmöt fejezem ki, leírom mindezeket. Okulj, tanulj belőle. Gonosz, roszt a világ nyelve, keresi az áldozatot, a kit egyszer hirbe hozott, tudja isten, mikor tisztul ki. Uj hivatalodban légy buzgó és becsületes,

soha se adj okot a mende-mondára, mert az ilyen hírek engem vigasztalhatatlanná tesznek, beteg édes anyádat pedig, a ki velem együtt ölel és csókol, a sirba viszik.

Maradtam szerető édes atyád.

II.

Feleky Ákos mikor apja levelet megkapta, egykedvűen rángatta vállait, s mintha valami kegyet oszogatna, ismét egy határos levélben válaszolt:

Édes Apám!

Örvendek, hogy nem hitte el Rényefi rágalmaikat. Én Hegyi Rizát, igaz, hogy ismerem, de köztünk semmi komolyabb dolog nem történt. Rényefi bizonyosan azért rágalmozott, mert egyszer, midőn Hegyi Rizát részegen megakarta ölelni, botommal végigvertem. Különbben ugy hallottam nagyon szerette azt a leányt, de az rá sem hederített.

Kezeit csókolja fia Ákos.

III.

Az öreg tiszteletes kedvencz ujságját olvasta, mikor a harangozó a tornáczra lépett. Jött jelenteni, hogy a vén kovácsmester, Kis Gergely meghalt.

— Harangozhatunk tiszteletes uram?

— Harangozhatnak, harangozhatnak, — mondogatta csendesén. Szegény beteg feleségere gondolt, kinek az orvosok csak pár napot jósoltak még. A jó öreg asszony itt hagyja a földi életet, urát, fiát és leányát, s mindenkit a kit szeretett. Hiába sirt, hogy kedves Ákosát nem csókolhatja meg utoljára. Az nem jöhet, nem engedi a köteleesség.

Olaynak ezen nyilatkozatára aztán szabadon eresztették a forrongó szenvedélyeket. — **V á r o s s y** Gyula, **B u z á t h** Ferencz **R a k o v s z k y** István, **M e s z l e n y i** Lajos, **K á l m á n** Karoly, **M a j o r** Ferencz sértő közbeszólása a ház erkölcsi méltóságával meg nem férő kifejezésre — Coki! — ragdaltatta magát Olay, amiért az elnöktől rendutasítást kapott.

Végre Várossy Gyula indokolta Olay L. elen használt kifejezését s e nyilatkozattétel után Olay jelentette ki a Várossy Gy. iránt használt felett való sajnálatát — s így a Ház helyeslése közt a szenvedélyek lehetőleg elcsillapulván — folytathatták csendben tovább a vitát.

Z i c h y János gf. a kath papságnak a legutóbbi választásokban tanusított elkeseredé-et mentegette azzal, hogy olyan irányzatok ellen kelle t küzdenie, amelyek vallásos érzeléttel ellentétben állottak. A pap a mai viszonyok közt nem politizál, hanem a vallását védi (Mitől? Szerk) kötelességet teljesíti. Miért nem sujtják börtönnel ezt a közigazgatási tisztviselőt, aki h i v a t a l o s helyen tesz a választást befolyásoló nyilatkozatot? Miért fél a szabadelvűség annyira a vallás jelvényeitől? Vagy a szabadelvűséggel nem fér meg, helyet adni minden meggyőződésnek? Szólo app-lál a valódi liberalizmusra, hogy engedheti-e a durva bemarkolást minden választás előtt a vallási, a hitét belsejébe? Ezzel a törvennyel nem a közömbös, laza erkölcsű lelkes fog kollízióba kerülni, hanem a jó pásztor. Micsoda telki romboló hatással lesz a népre, ha látja, hogy a legfelsőbb bíróság éppen ezeket fogja sujtani vallásuk védelméért? Ajánlja lelke melyéből Rakovszky határozati javaslatát. (Helyeslés és éljenzés a néppárton.)

Meszlényi Pál holnapra kéri beszédét halasztani.

Elnök: Az ülést háromnegyed 2 órakor bezárta.

BELFÖLD.

A király ő felsége tegnapelőtt megérkeztek a fogadására megjelent urak mind-egyikéhez szívélyes szavakat intézett s közben melegen érdeklődött a Gödöllő felállítandó Erzsébet-szobor iránt.

Ferencz Ferdinánd főherczeg tegnap délután 3 órakor Vay Bela báró es Daruvary Alajos főrendiházi alelnököket, egynegyed

Az öreg asszony észrevette a könnyeket.

— Mi lelte édes uram, miért sir? Engem sirat? Ne busuljon, hisz'n jobban vagyok.

A tiszteletes ur egy ideig csak hallgatott, de szíve nem bírta a mélységes fájdalmat, leborult az agra, zokogai kezdett.

A beteg asszony ijedten kapta meg fejét, simogatta, dédelgette s ugy kérdezte mi baja van.

— Halottunk van, halottunk van... többet nem tudott mondani a fájdalomtól.

Ki halt meg lelkem uram?

Mint a szinpadon szokás, végszóra nyitotta ki az ajtót a kis Ilonka. Kezében egy csomó orgona virág volt, mosolyogva tette le a beteg asszony ágyára.

— Azt kérdezi édes anyám, ki halt meg? Hát az öreg Kovács, aki olyan soká beteg volt.

Az öreg asszony ránézett a leányra, aztán a síró öreg emberre. Nem tudta megfejtteni a talányt. Felemelte az öreg ember fejét s szomoruan mőndogatta:

— Én istenem, én istenem, de sajnállak benneteket itt hagyni. Hogyha az én jó uram így megsiratja azt a Kovácsot, mi lesz majd, ha engem temet el. Csak az vigasztal, hogy az én drága lelkem, Akos fiam köztetek marad s vigasztalni fog gyászotokban...

4 órakor Perczel Dezső képviselőházi elnököt, Tallian Bela es Daniel Gábor képviselőházi alelnököket es fél 4 órakor Podmaniczky Frigyes báró, Radó Kálmán, Szilágyi Dezső, Lukács Béla, Daniel Ernő báró, Csaky Albin gróf, Andrassy Gyula gróf, Falk Miksa es Horanszky Nándor orsz. képviselőket kihallgatáson fogadta.

* **A képviselőház vizügyi bizottsága** N á k ó Kálmán gróf elnöklete alatt tegnap ülést tartott, melyen a földmivelésügyi miniszterium részéről **D a r a n y i** miniszter **K v a s s a y m** tanácsos es **S z i n n y e i** osztálytanácsos volt jelen. A bizottság tárgyalás alá vette a földmivelésügyi miniszter jelentéseit a Baranya-megyében levő mohács-kölkedő es a Baranya, Pest es Bács megyék területén levő margitta-szigeti öbölzeteknek az 1885. XXIII. t. cz. 82-ik § a értelmében armentesítő tarsulatokká törtent alakításáról, elhaterozta, hogy a jelentések tudomásul vevesét fogja a háznak javaslatba hozni. A bizottságnak megállapodását **Ö r l e y** Kálmán e. adó terjeszti a ház elé.

A munkások május elsején.

— Budapesti tudósítónk express leveléből, —

A munkások ünnepének az idő épen nem kedvezett. Az ünnepelyt azért a már előre közölt programm szerint megtartották. Reggel a munkások szakmak szerint gyülekeztek. Három körmenetet tartottak, délelőtt a budaiak délután a pestiek es uj pestiek. Legnépesebb a pesti munkásoké volt. Delután két órakor gyülekeztek szakmak szerint az Uj-vásártéren jelzőtáblákkal s egyesületi zászlókkal. A munkások vörös jelvényeket is vislt k »Éljen az általános választói jog!« felirattal. A menetben elől a pártvezetőség tagjai mentek, aztán a munkás dalárda s azt követték a szakmak szerint sorakozott munkások, a bádigosok. k mivesek acsok, aranyművesek, bőröndösök, nyergesek, VIII IX. ker. munkások, szabók, lakatosok, fehérnemű tisztító munkások es munkásnők, kispárosok, cipészek, es csizmadia, kocsigyártók, kádárok, lengyel munkások, esztergályosok; szobafestők, es mazolók, paszományosok, kezgyűsők, grafikai munkások, cseh es tót szervezetek, nyomdászok, kárpitosok, szobrászok, sütők, vas es fém munkások, vas es érc öntők stb.

A menetben a következő feliratu táblákat vittek; 8 órai munka, 8 órai alvás, 8 órai szórakozás, »Jogot a népnek,« »Egyesületi szabadságot!« stb. — Pont három órakor Gombossy Bela kiadta a jelszót: »induljunk!«

A munkás sport egylet tagjai mintegy 50-en gondoskodtak a rend fentartásáról — bicziklin. A menet a kenyérmező utcán át indult a kerepesi utra.

A munkás dalárda a munkás marsaillet kezdte énekelni, a mit aztán a tömeg is folytatott. A menet részére lovas rendőr tette elől szabaddá az utat, a menet végén is lovas rendőrök lovagoltak.

Lassan vonultak a tüntetők s itt-ott hallatszott fel »Éljen az általános es titkos választói jog!« »Éljen május 1!« »Éljen a sajtó szabadság!« »Éljen a gyülekezési jog!« Azonkívül egyes munkásdalokat is énekeltek. A köruton egyes helyeken kendőket lobogtat-tak az ablakokból, a mit a munkások kalap-leemeléssel s eljenzéssel viszonzottak. — A menet az Erzsébet-köruton találkozott a kocsin szembe jövő **P i c h l e r r e l**. Egy öreg munkás felismerte s leemelve kalapját es harsány hangon elkiállotta magát:

Le az osztályparlamentel! Éljen az általános választási jog.

Négy órakor ért a menet az Andrást-ut elejére, ahol szintén nagyszámu kíváncsi várta a munkásokat. A kocsii közlekedés elakadt itt teljesen. Lassu menetben haladtak itt előre, közbe-közbe a 8 órai munkaidőt éltetve es a »világot megváltó szociál demokraciát«. Fél 5 volt, mikor a menet eleje a Városligetbe ért s a vége még az Andrást-ut közepe táján. A Városligetben letették a jelző táblákat es az egyesületi zászlókat s lassanként ellepték

az összes városligeti vendéglőket, ahol sörözés köz-pette énekeltek es szavalatokat tartottak.

Rendzavarás egész menet alatt nem fordult elő. A rendőrség azért **T ó t h** Lajos rendőr kapitány vezetése alatt készenlétben volt.

A z u j p e s t i munkások mintegy 5000-en szintén rendeztek tüntető körmenetet Az **I s v a n** iéren gyülekeztek s zene szóval vonultak a ligetbe.

A b u d á i es ó-b u d a i munkások délelőtt mintegy 2000-en szintén menetben vonultak a Promontori uton levő »Kreter« vendéglőbe.

Estefelé a munkások csendben oszoltak széjjel. — Rendzavarás s e h o l sem törtent.

Levelék.

Nők a kerékpáron.

Mily gyakran intézék már hozzám azt a kérdést, hogy ártalmas-e a hölgyekre nézve a kerékpározás? Mióta azt a kérdést ugy elmeletileg, mint gyakorlatilag tanulmányozni alkalmam volt, azóta jó lélekkel es teljes meggyőződéssel mondhatom: hogy a kerekezés a nőkre nézve nemcsak hogy nem ártalmas, hanem nagyon is egészséges, azt igen sok esetben gyógy módszer gyanánt rendeljük, föl-téve, hogy az alábbi szabályokat figyelemben tartják.

Egy amerikai orvos azt mondja; »A kerékpározás némely nőkre nézve miadig ártalmas: minden nőre ártalmas bizonyos viszonyok között: de nem minden viszonyok között ártalmas!« Kezdetben, mikor még alig néhányan merészkedtek a nők közül a kerékre hölgyismerőseim egyhangulag azt mondtak: »Magától értetik, hogy reánk nézve a kerekezésel járó megrázkódtatások károsak. Csak egyikük, aki már megtanulta a kerekezést a nélkül, hogy tarsnói bármit is tudtak volna róla, válaszolta a t: »Lehetetlen, hogy ártalmas legyen, hiszen olyan elbájolóan kellemes.«

Bizonyára már kivülem mások is tapasztaltak, hogy oly asszonyok, a kik leánykorukban igen sokat tartózkodtak a szabad levegőn, midőn térjhez mentek elveszítik attól a kedvüket. Tudom jól, hogy a háztartási gondok egy jó asszonyt csaknem elfoglalni képesek, a férje es gyermekeiről való gondoskodás m lett saját énje egészen háttérbe szorul. Es sokan erősen állítják is, hogy egy jó gazdaasszonynak nincs elég ideje arra, hogy egészsége érdekeben valamely sportot üzzön. Ám jól van, tegyük fel, hogy így van, — ámdé akkor hogy jön az, hogy oly gyakorta hallok panaszt az asszonyok ajkairól, hogy a divatárusnál, vagy szabászkunál órákat kellett tölteniök es hogy halálra unták magukat X., vagy Y-éknál lefolyt hosszú oszonnán vagy jouron?!

Bizony ezen idő javarészét könnyen lehet e jégen, vagy a bicziklin eltölteni. Hanem elég a nappali idő, ugy menjünk korán aludni, hogy korán kelve egy reggeli sétát végzhessünk. Ha a férj is kerekes, pedig legtöbbsnyire az, ugy a kellemes társaság már meg van.

S ha a gyerekek felnőnek, őket is magukkal vihetik.

A mi a testmozgást illeti, a jó vagyoni helyzetben lévő hölgy kedvezőtlenebb viszonyok között van, mint a munkásnő. A kerek különösen alkalmas arra, hogy épen a jobb társadalmi osztályok hölgyeinek erejét es egészségét erősítse. Az egészség legtöbb háborítása ugyis abból származik, hogy a test az elfogyasztott ételek es italok egész mennyiségét nem képes megemészteni. Szabad levegő es testgyakorlas gyakran fordított arányban allanak az étkezés es ivás bőségéhez.

A bicziklizés fejleszti a nőknél a tájékoztatási képességet, az önállóságot, a bátorságot, mert bizonyos, hogy gyakorta — inkább látszólagos, mint valódi veszélyeknek van kitéve a kerekes.

Ez pedig az idegességet megszünteti, s

az ily hölgy nem fog egy egértől halálra ijedni, nem fog segélyért kiáltozni, midőn segélyt kellene nyújtania. Mert valóban kell némi ügyesség és bátorság ahhoz, hogy valaki Párisban a boulevardokon d. u. 3 órakor, vagy Bécsben déli 12 órakor az opera előtt, vagy Budapesen építkezési saison folyamán a körutakon végig hajtsón!

Ha a kerék arra vezet, hogy mint a torna, vívás, evezés, u. zás, bátor, természetes leányokat neveljen, úgy már nagy feladatát betöltötte és kétségelenül a 19-ik század nevelésügyének egyik leghatányosabb segédeszköze lesz.

Födolog persze ezek mellett, a kellő gép kiválasztása. Könnyű, de mégis szilárd szerkezet legyen az.

A ruházat dolgában szabad legyen nekem is azt a nézetemet hangoztatnom, hogy a leggyakorlatibbnak tartom a skót nők vadászöltönyt a kerékre. Közönséges bő lenygel nadrag, angol kamáslik, nem magas fűzős czipő, rövid, nem sokkal a térden alul érő szoknya bőrvő és izlés szerinti kabát.

Természetesen a „mieder” legyen az akármiből, valóságos bűn, azért otthon ha gyandó.

H I R E K.

Nyilik az orgona.

Ugy este felé, mikor beült az alkony s a hűvös szél tagadja a tavaszt, valami mámorba ringató illatfelhő száll végig a poros utczákon.

Nyilik az orgona! . . .

Az orgona, a május és a szerelem virága.

Ugy elkábit, úgy elszédít, mintha maga volna a virágos mult, az illatos emlék.

Az orgona a mult virága, hiszen azért a szerelem is. Mert a szerelem is a multé.

Oh, én már kezdem hinni, hogy a szerelmet az emlékezés teremtette meg. A szerelem a mult ragyogása, de szerelem nem létezik, csak a poéták találta ki.

Mi az a szerelem? . . .

Egy erős érzés, melyet a mult — fénye ragyog be s melyet maga a mult teremtett.

Valaha láttunk egy édes leány arcot. Akkor még nem tudtuk, hogy az arcz festéktől piros.

Valaha találtunk egy szívet, mely a mi bolond poéta lelkünket megértetni látszott. Akkor még nem tudtuk, hogy ez csak tettetés.

Valaha verseket irtunk egy szép leányhoz. Akkor még csak elhitettük magunkkal a szerelmet! . . .

Azután teltek az évek. A nyomorult emberek hitvány pimaszsága megutáltatta velünk a jelent. Megkoptunk. Megundorodunk a jelentől, az élettől. — magunktól.

Es mivel gyávák vagyunk öngyilkosok lenni, más enyhülést keresünk. Belekapaszkodunk a multba s érezzük a szerelmet. Elhitetjük magunkkal, hogy az az édes arc az ártatlanság glóriájától ragyogott. Hogy az a dobogó szív megértette a mi lelkünket. Hogy azok a versek, e melyeket akkor irtunk, az igaz szerelem himnuszai voltak.

Igy leszünk szerelmesek, ez a szerelem!

Édes, mámorító orgonavirág, légy ezer-zer aldva. Elhitetted velem, hogy valaha még én is szerelmes voltam!

* Debreczen város zárószámadása.

Szabó József főszámvévő a tegnapi tanácsülésen mutatta be a város házipénztárának 1898. évi zárószámadásait. A végösszesítés szerint a rendes, rendkívüli és átmeneti bevételek együtt 2,298,870 frt 15 és fél krt, a kiadások pedig 2,296,623 frt 24 krt tettek. Így 2,246 frt 91 és fél kr. pénztári marad-

vány mutatkozik. A tanács a zárószámadást a számvévői hivatalban 15 napi közszemlére tette ki.

* **A város küldöttsége.** A nyiregyházi Bessenyei-szobor leleplezési ünnepélyére az ottani rendező bizottság meghívta Debreczen városát is. A városi tanács mai ülésében foglalkozott is a meghívással és a város képviselőit Komlóssy Arthur főjegyző, helyettes polgármestert és Király Gyula tanácsnokot küldte ki.

* **Tíz éves találkozó.** Az 1889-ik évben végzett hitanhallgatók május 1-én tízéves találkozóra gyűltek városunkba. A 15, tanfolyamot végzett közül azonban csak nyolczan gyűltek össze, u. m. Török Imre t. roffi, Karap Gyula gyula gyűgyei, Kassay Béla istvándi, Szabó Imre fényes litkei, Bottyán Pal lazári, Gulya György kölcsesi lelkészek, Gulyai János gyulai és Nemethi János berettyó ujlasi rektorok. A legnagyobb érdeklődést azok mutatnak, akiket a végzet a pályatársak közül Szatmár megyébe helyeztek s így mondhatjuk, hogy legszegényebbek, mert ezek, dacára a szegénységnek és távolságnak öt közül egy kivételével mindnyájan megjelentek. A találkozás reggel 9 órakor a főiskolai szeniori hivatalba volt kiűzve, honnan mindnyájan az oratoriumba mentek, hol Török Imre mondott — a kijelölt szónok elmaradása következtében — rögtönzött, szívből fakadt imádságot. A délelőtti órákat tanáraik meglátogatására használták fel a találkozók, délben a dobos pavillonban tartottak társas ebédet fűszerezve szellemes toasztokkal. Az elnöki tisztet természetesen a megjelent Tiszteletes asszonyok vitték. A feketénél Csiky Lajos theol. tanár is meglátogatta régi kedvest anitványait s a tanári és tanuló életből felidézett kedves reminiscenzákat hatása alatt a délutáni órákban kezdett felbomlani a társaság.

* Debreczen népesedési mozgalmá.

Az elmúlt aprils hóban született 216 egyén, Fiu 108, leány 108. Meghalt 183 egyén, Szaporodás tehát e hónapban összesen 33. Kedvezőbb ugyan a mult hónap szaporodásánál, de még sem kielégítő. Házasság kötött az elmúlt hónapban 34 pár által. Ezek közül ev. ref. volt 14, ag. ev. 1, róm. kath. 5, izr. 4. Vegyes házasság volt 10, melynek nagy részét ev. ref. vallású férfiak kötötték.

* A jó barátok. Jó barátok voltak

Antal Lajos és Szücs Sándor. Igaz, hogy először láttak tegnap egymást, de egy csillag-utcai kocsmában nagyon össze találtak barátkozni. Ivas közben Szücs elküldte cimboráját egy szatócs üzetbe kenyérért. Mig Antal a boltba volt, Szücs magához vette az Antal csomagját s úgy eltűnt, hogy még eddig nem sikerült ráakadni.

* A debreczeni csata félszázados

évfordulója. A debreczeni csata félszázados évfordulója ez év aug. 2-án lesz. Hogy erre az időre jeltelen ne maradjon a névtelen hősök sirja, a Csokonai-kör mozgalmat indított az emlékkert kőoroszlánjának a sirok felé helyezése ügyében. A Csokonai-kör a maga kebeléből Komlóssy Arthur alelnököt, Szilágyi Károly, dr. Bakonyi Samu és dr. Benedek Jánost küldte ki. — A városi tanács Vecsey Imre, Roncsik Lajos, Szabó József és Aczél Géza főmérnököt; a honvédegylet Szepessy Gusztáv, Balogh Imre, Bartha Mór és dr. Pallay Miklóst. Ez a bizottság szerdán délután tartja meg első ülését, a melyen minden valószínűség szerint a debreczeni csata félszázados évfordulójának méltó megünneplése is eszmecsere tárgyát fogja képezni.

* **Trachoma Debreczenben.** Már a sorozas alkalmával is több trachomás, szembajos egyán találtatott a behívottak között s azóta Debreczenben is több eset fordult elő. A betegség akadályozó-ára a városi és a tisztviselő orvos is szélesebb körű intézkedéseket tettek.

* **Tolvaj hetes.** Szilágyi Ferenczet ideiglenesen alkalmazták, egyik előkelő szállodába hetesnek. Ő hehesi minőségében első kötelességének tartotta egy három

forintos ébresztő órát ellopni s azután szépen megugrani a szállodából. Egy hónapi boljongás után végre is felfedezték a tolvaj hetest. A rendőrségnél azt vallotta, hogy ő az órát egy előtte ismeretlen nőnek adta el öt krajczárért. Most a rendőrség börtönében ül Szilágyi Ferencz, ki különben tízenégy éves daczára szép és mozgalmas multra nézhet vissza.

* **Javithatlan csavargónő.** Kis Juli b. -ujvárosi csavargónőnek sok összeütközése volt már a rendőrséggel, mely a városból örökre kitiltotta. Kis Juli azonban nagyon szeretheti Debreczent, mert tegnap ismét felfedezték a rendőrök. Koldult az illustis hölgy, kit a rendőrség — ki tudja hányadszor? — illetégségi helyére tolonczoltatott.

* **Gazdasági Lapok.** Ma vettük a Debreczeni Gazdasági Lapok negyedik számát. Az előző számokhoz hasonlóan gondosan van összeallítva. Sok érdekes cikkén kívül, főképen tárczája kelt figyelmet, mely Debreczen mult évi közgazdasági állapotáról ad rövid, de világos képet.

* **A színház új festője és gépésze.** Megirtuk, hogy jövőre már a tanács szerződött a városi színház festő-diszletmesterét és gépészét. A színházi bizottság az előbbi állásra Gyöngyösi Viktort, az operaház segéd festőjét, az utóbbira Bekési Lajost ajánlotta.

* **Egy tanító találmánya.** Szőke Sámuel gyöngyösi állami elemi iskolai tanító újszerkezetű iskolapadokat talált fel, melyeket a megejtett bírálat paedagogiai és hygienikus szempontból kifogástalannak talált s ennek alapján a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter 11094.96. sz. a. az új padokat iskolai használatra engedélyezte.

* A községi és felekezeti iskolai

tanítók fizetésének kiegészítéséről Wlassics miniszter a minap rendeletet adott ki. A rendelet értelmében a fizetések kiegészítéséért nem kell többé öt esztendőnként az államhoz fojyamadni, mert az állam segélyét a jövőben hivatalból fogják kiutalványozni. Az állami segítség elnyerése a jövőben úgy történik, hogy a megyei közigazgatási bizottságok összeírják mely iskoláknak illeti meg az állam anyagi támogatása, ezeknek az iskoláknak, ha egyszer a segítséget a miniszter kiu alványozta, azt minden további fojyamadás nélkül rendszerint fojyósítják. A miniszternek ez a rendelete a tanítók egy részét nagy anyagi gondoktól szabadítja meg, mert eddig a törvény hibás értelmezése következtében a már egyszer utalványozott állami segítségért öt esztendőnként újból kellett fojyamadni.

* **Bicikli-kirándulás szerencsétlenség.** Könnyen vezetessé válható szerencsétlenség történt vasárnap a biciklisták sarándi kirándulásán. Ugyanis félven, hogy az eső utoléri őket, a leggyorsabb tempóban hajtottak Saránd fele és e közben Kovács László oly szerencsétlenül bukkott le a biciklijéről, hogy a bal vállcsontjára kettétört s kezén és lábán nagyobb mervű sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenül járt biciklistát, ki az esés következtében eszméletét veszítette, kocsin hozták be Debreczebe, hol sérüléseit bekötötték, úgy, hogy fájdalmi daczára már az utcán is járhat. A szerencsétlenség egész lehangoltta tette a többiek kirándulását is.

* A függéltenségi párt értekezlete.

A függ. és 48-as (Kossuth)-párt apr. 29-én este 6 órakor Kossuth Ferencz elnöklésével tartott értekezleten tárgyalta az Ugron Gábor vezetése alatti partnak a kögazdasági önállóság kivívása érdekében való együttműködésre vonatkozó átiratát. Erre nézve a Kossuth elnöklete alatt álló párt a következő jkönyvi kivonatot küldte át Bartha Miklósnak, mint az Ugron G. vezetése alatt álló párt elnökének:

Jegyzőkönyvi kivonat a függ. és 48-as pártnak Kossuth Ferencz elnöklete alatt, 1899. évi apr. 28-án tartott értekezletének jkönyvéből. Alulírott jegyző előterjeszti az Ugron Gábor elnöklete alatt álló párt által

1899. évi apr. 25-éről kelezett és Bartha Miklós elnök és Visontai Soma jegyző urak által aláírt iratot. A part ez n átiratra vonatkozólag a következő határozatot hozta: Örömmel fogadja az Ugron G. vezetése alatti párt elhatározását, annyival is inkább, mert az önálló vámtérület kivivása érdekében e Kossuth Ferencz vezetése alatt álló 48-as és függetlenségi párt különösen az utóbbi négy és fél év alatt folytonos, kitartó és erőteljes akcióit folytatott és ennek az akciónak csak elő yere válik, ha ehhez az Ugron Gabor vezetése alatt párt is csatlakozik. Thaly Kálmán alelnök indítványára az értekezlet elhatározza, hogy az együttes közgazdasági mozgalom előkészítése szempontjából veleményes jelentés ételre kiküldi Kossuth Ferenczet, Thaly Kálmánt, Komjáthy Bélát, Bartha Ödönt, Györy Eleket, Justh Gyulát, Tóth Jánost és Endrey Gyulát. Kelt Budapesten, 1899 évi április 28-án: Kossuth Ferencz elnök, Thaly Ferencz jegyző.

Az értekezlet folyamán a párt megbizta Pichler Győzöt, hogy a Háznak jövő szerdai ülésén interpellációt intézzen a Vaskaputartarifa dolgában a kereskedelmi miniszterhez.

* **Temetés.** Tegnap d. u. temették el Mocsy József ny. tvszéki bírót, volt 48-as honvédet. A gyászszertartáson csaknem teljes számmal vettek részt a helyb. bíróságok.

* **Egy esernyő.** Tégla si Ferencznek — a lezepszerűbb debreczeni csavargó — határozottan nincs szerencséje. Minden üzleti vállalkozásába bel-török a bicskája. Legközelebb egy kofától egy esernyőt emelt el s szaladni kezdte. Alig szaladt szegény száz lépést már utólerite egy rendőr, és elvette tőle az esernyőt.

Elkeseredetten állott meg Erdélyi r. fogalmazó előtt Tégla si Ferencz.

— Tekintetes fogalmazó ur! Nem érdemes egy esernyőért ilyen nagy dolgot csinálni.

És szegény Tégla si Ferencz mégis lecsukták.

* **Elfogott zsebmetsző.** Közveszélyes zsebmetszőt fogott el tegnap szemfüles rendőrségünk Klei n Andor csavargó személyében. A jeles ifju éppen azon fáradozott a vasuti indóháznál, hogy Bartha Kálmáné, szoboszlói asszonynak a pakkját magáéva tegye. Azonban — Klein tervez s a rendőrség végez, a nagyreményű alak a rendőrség jóvoltából ingyen koszt és kvártélyra került.

* **Majális.** A debreczeni Kereskedelmi Akadémia Tanuló Ifjusága 1899. évi május hó 6-án a nagyerdei Dobos-pavilonban, — majalissal egybekötött, — teljesen zártkörű Tán c z m u l a t s á g o t rendez. A táncmulatság kezdete este 9 órakor. — A meghívó, mely névre szól, belépő jegyű szolgá. Baróthy István Bíró Béla Csapó László Eklí József Grünwald Zoltán Kandel Ödön Klein F. Rendező bizottság: Fényes B elnök. Kron Emil Lessku F. Mayer B. Müller József Nagy József Ozory István Rudolfy Imre Sill Henrik, Szeremley Zsigmond, Váczy Ferencz Varjassy István, Weinberger Ernő, Zvolenszky József.

* **Kamarai közlemények.** A besztercebányai legközelebbi országos vásár f. évi május 7—9-én tartatik meg. Ezenkívül november 30-án és január 25-én is van országos vásár.

Ezen vásárok tartama alatt úgy a vevők, mint az eladók a helypénz és a kövezetvám fizetése alól felmentetnek.

* A m. kir. posta és távirat igazgatóság N.-Váradon tudatja, miszerint sz.-németi sz. kir. város belterületén apr. 15-től a postacsomagok a háznál kézbesítetnek és az utalványozott összegek a háznál fizettetnek ki.

* A n.-kállói elme-gyógyintézet részére szükséges tárgyak beszerzésére márc. 15-ére

hirdetett pályázat nem vezetvén célhoz, f. é. máj. 4-én új pályázat fog tartatni.

Debreczen, 1899. május 2.
Keresk. és iparkamara.

Vegyes hírek.

— Budapesti tudósítónk sürgönylevele. —

Érkezett délelőtt 10 órakor.

Az alagi verseny áldozata. Bava-rovsky József gr. a szerencsétlenül járt urlovas holttestemét nem mint eddig megállapítva volt ma d. u. 1 órakor, hanem 3 órakor viték örök nyugvóhelyére Rákos-Palotán. A temetés azért lett későbbre halasztva, mert az elhunyt gróf családja csak délben érkezett Bpestre. **Gyilkos vadorzó.** Jakly Gyula aldebrói lakos, ismert orvvadász mult hó 29-én a vécsi szőlők között találkozott Kécsmár János csószszel, ki Jaklyt igazolásra szólította fel. Jakly ahelyett lekapta válláról fegyverét és a csószt agyonlőtte. A gyilkos vadorzót elfogták.

Gyilkosság bosznóból. B o d o n István és S z ö k e József pthrügvi (Szabolcs megye) lakosok a fau l-gszálasabb és legmódosabb legényei voltak. Mindenben vetélytársakként szerepeltek és így természetesen, hogy egy leányba voltak szerelmesek is. A leány választása S z ö k e József-re esett és annak rendje és módja szerint meg is házasodtak. B o d o n István nem tudta nézni a fiatal pár boldogságát és elhatározta, hogy boszút áll szerencsés vetélytársán. A minap belopódzott éjnek idején Szöke istállójába és az ott mélyen alvó ellenfelének szívébe kést döfött, úgy hogy az szörnyen halt. A gyilkos, tettének befejezése után eldobta a kést és azután meg szökött. A csendőségnek sikerült letartóztatni.

Honvédek a palota sírjében. Tudvalevő, hogy a királyi várpalotához nagyon ritkán kerül drször-égre a magyar kir. honvédség, annál nagyobb szután az öröm és a büszkeség a honvédek kövében is, a mikor őket rendelik Ö Felsége palotájához udvar díszőrségre. Ilyen örvendetes napjuk lesz a honvédeknek május hó 5-én, a mikor Ö Felsége a napot éppen a budai várpalotában tölti — általa os kihallgatást adva. Az I. számú honvéd gyalogezred dísz százada a honvédszeker kisérővel déli 12 órakor vonul fel a királyi várpalotához. — **Tűzek a vidéken.** A zemp lenmegyei Tussa községben tűzvész pusztított, melynek hat lakóház s több melléképület esett áldozatul. Szepes-Darócson öt ház esett a tűzvesznek áldozatul. A kár jelentékeny.

Debreczen közvilágítási kérdéséhez.

(Balogh Mihály nyug. főmérnök memoranduma.)

Motto: Magán világitási légszesz fogyasztás

505,797 m ³ × 18 kr. =	91,043 f. 46 kr.
Dohánygyári l. sz. f.	
28,909 m ³ × 15 kr. =	4,334 f. — kr.
Mótor l. sz. f.	
10,993 m ³ × 10 kr. =	1,099 f. 30 kr.
Utcái l. sz. f.	
163,571 m ³ × 9 ⁸⁸ / ₁₀₀ =	16,160 f. 81 kr.
Veszteség és gyári világitás	
33,759 m ³	
	112,648 f. 57 kr
Előállítási költség	
743,020 m ³ × 5 ⁶⁸ / ₁₀₀ =	41,757 f. 72 kr.
Haszna a külföldi társulat	
debreczeni légszesz gyárának	
1894/95-ben — —	70,980 f. 85 kr.

Gázgyár közleményei.

(Folytatás és vége.)

Meg kell még a légszesz gyár legutolsó ajánlatáról röviden emlékezni.

Olyan momentum a mibe a társaság bele kapaszkodhatna semmi sincs. Egészen más bajban volt akkor, a mikor a szerződés 24, 31, és 32-ik §-át bele írta a város a szerződésbe, minthogy jogi momentumokra fordíhatta volna figyelmét. Az egész gyár a csöveivel együtt a levegőben lógott akkor.

A 24, 31, és 32-ik §-ok az igazi jogi momentumok, és az akkori körülményeknek fényes monumentumai.

Ha a közvélemény csakugyan aggodalmakat táplálna, a légszesz gyár átvétele és „koczkázatos” önkezelése tekintetében, ez onnan van mert még nem ismeri ezen ügyet. Én már tanítgatom rá.

Ezen aggodalmak ha esetleg megvolnának teljesen alaptalanok, s különösen itt a hol a város ily aránytalan csekély pénzért jut azon intézethez, a mely a már is nagy többségben levő városoknak a legkedveltebb és legjövedelmezőbb intézete. A hol ily jelentékeny magán fogyasztás van, ott koczkázatról szó sem lehet.

A gyártott légszesznek a város a közvilágitáshoz csak egy negyedét használja fel, ³/₄-ed részét pedig feltétlenül és bekerülésének csaknem duplájaért adja el és pedig az eladásról biztosítva van, mert egyedül van a vásárban.

A mi pedig azt illeti, hogy a magán gyárak olcsóbbak, s jobban kimélik a légszeszfogyasztók érdekeit, a tapasztalattal homlok egyenest ellenkező állítás. A mint a IV-ik számú kimutatásból látszik, a városi gyárak a magán gyáraknál olcsóbbak. De talán ezen tanubizonyság nélkül sem lehet komoly azon állítás, hogy egy idegen részvénytársaság kegyelmesebb legyen a légszesz fogyasztók iránt, mint maga azon város, a melynek tekintélyes részét a légszesz fogyasztók képezik.

A magán légszesz fogyasztók iránti nagy hajlandóságot, különben nagyon is erősen ki mutatja a szerződési tervezetnek az esetleges olcsóbb új világitás feltalálása alkalmával elő álló helyzetről intdzedő 24-ik pontjában.

Ez esetben ugyanis a városnak, igaz, hogy csak 1910. után teljes szabad kezét enged mert új olcsóbb világitás feltalálása esztére „e szerződésnek a közvilágitásra vonatkozó feltételei, minden kártérítési kötelezettség nélkül kölcsönösen megszüntnek tekintendők, illetve az esetben ha a közvilágitást a város, részben azon túl is légszeszsel kíváná eszközölni, ennek feltételei újabb megállapítás tárgyát fogják képezni.”

A magán fogyasztókhöz azonban továbbra is ragaszkodik, azokat jobban szereti és azokat következőleg marasztalja:

„Hogy azonban a fogyasztásban e képpen beálló nagy csökkenés daczára, módjában legyen a légszesz gyárnak letörleszteni beruházott tőkéjét: e végett neki megengadtetik, hogy a szerződésben biztosított összes haszon élvezet, s szolgalmi jogainak gyakorlásával a magán fogyasztók részére a szerződés lejártáig, tehát 1935 december hó 31-ig, légszeszt termelhesen és szolgáltatthasson.”

A biztosított összes haszon élvezeti jogokat az 1-ső §. utolsó pontja következőleg állapítja meg:

„Ezen engedélyezés nem zárja ki a magánosoknak azt a jogát, hogy saját céljaikra légszeszt termelhesenek vagy másnemű világitást rendezhessenek be; de világitást el nem adhatnak, szóval üzletszerűleg nem gyárt-hatnak.”

Ezen áldozat meghozatalára ő van hivatva és pedig minden további alku nélkül.

A légszesz szak emberek ugyan, a villany kudarcza után, nem képzelik, hogy a légszesznél olcsóbb világitás legyen valaha feltalálható, de ez egy oldalú képzelet és így szerfelett gyenge. Hogy mit rejteget még a természet csudákkal határos kincsei közt, és hogy azok közül nem fogott e ki már tegnap, de a mi még nem nyilvános, nem fog-e ki holnap egy ngy elme vagy a véletlenség, az eddigieknél értékesebb valamit mi nem légszesz szakemberek, hanem közönséges halandók nem tudjuk.

Égy másat azonban igen tisztán lehet, látni, és egész biztosan tudni, azt t. i. hogyha ezen csudaeset a légszesz szakemberek nagy csudálkozására még is megtalálna esni, annak sem maga a város, sem maga a nagy légszesz fogyasztó közönség 1935 december 31-ig semmi hasznát sem veheti, ha nem ha a város azon gázgyárat, a mely most teljesen az övé oly csekély ellen értékért a társulatnak átenged és az eddigi gázfogyasztásból a jövőre következtetve rövid idő alatt tisztességesen kihízzal, a 31-ik §. szerint idő-közileg meg nem váltja.

A társulat semmi rizikót nem vállal. Viseljék azt a fogyasztók. Harsányi tanácsnok és Gelenczeia régi szerződésben ezen kérdést igen egyszerűen, de annál világosabban oldot-ták meg.

Azt írják a 24-ik pontban, hogy ha az olcsóbb világítást, újból megállapítandó olcsóbb árak mellett köteles a társulat azonnal bevezetni vagy pedig bele egyezni abba, hogy a város közönsége egy évi előleges felmondás által a szerződést megsemmisíthette az az miután a régi mestersége elavult, vagy tanulja meg az újat, vagy vigye el a műhelyét.

A gyár időközi megváltása, nem egyedül valamely új, olcsóbb világítás behozatala, de mint már sok helyen megtörtént, más körülmények folytán is be állhat.

A szerződési javaslat 30-ik §-ban, a három, illetve az utolsó évre kiterjesztett tilalom dacára is, a város valahogyan megtanulhatja a légszusz kimérésének hasznos voltát is és miként a pálinkát, ezt is maga szeretné mérni, a mint azon városok, a melyek már megtanulták és képesek voltak a légszusz főzőhöz és a kimérőhöz jutni, nagy buzgalommal mérik is.

A javaslatban befektetett törvényeknél fogva természetesen ezt is, mint a magánosok új olcsóbb világításának kieszközlését a gyárnak csak időközi megváltása által érheti el.

Ez a 31-ik pontban kétféle összeghez van kötve.

Egyik a gyár még nem amortizált könyvszerinti értéke, másik pedig a teljes kárpótlás azon elvesztet haszonért, a melytől a társulat a megváltás folytán a szerződésnek még hátra levő tartamára elesik. A haszon előre kiszámítottatik, annak esorbulni nem szabad.

Ez a kitűnő vállalat!

Ez érti, hogy kell a „koczkázatot“ a munka adó nyakába akasztani.

Az amortizálandó összeg ellenőrzését a társulat természetesen nem tűri.

Megoldatlan hagyja azon kérdést is, hogy a mostani czók-mók értékével mi történik. A 125,000 frtba ennek értéke nem fér bele. És nincs semmi ellen őrzés, hogy ugy ennek, valamint a szükséges bővítési beruházásokon kívül esetleg egy pár körsöveget, egy néhány villamos masina ára nem fog-e a könyvekbe nagyobb értékkel bele mászni, mint a valóságnak megfelel.

Az elveszett haszon mennyisége kiszámításához szükséges adatok ellenőrzését sem engedi, a manipulációnak szemmel tartásától idegenkedik.

Egy oly komániától, a mely miként az 1863-ik évben, tényleg megeselekedte, egy néhány tapasztalatlan ember jóhiszeműségét felhasználva, egyedül és meg osztatlanul a közpénztárt illető jövedelmet örök időre elzsebelni szándékozik, mindenféle kitélik.

Harsányi tanácsnok és Gelenczei, derék társaikkal jobban ismerték. Rajta kapták, hogy több légszusz adott el, mint fabrikált. Legkevesebb bizalommal sem voltak iránta. Mindent meghatároztak pontosan kivételével azon pontoknak, a melyre még az össze gabalyodás előtt a barátságos egyezkedés keresztül vitele miatt, a fontosabb pontokra való tekintetből Riedingerrel megállapodtak.

Ők feltételezték, hogy a város a megkötött szerződést pontosan be tartja, a minthogy be is tartotta, nem gondolták, hogy az új világításon kívül más is merülhessen fel, a mi a szerződést a városra elviselhetlenné teszi. Mivel azonban ismerték társulatukat, a szerződés időközi megváltás mikénti lebonyolításának rendezgetése helyett azt írták a szerződés 31. §-ába a többek közt, hogy ha visszaeleseinek megfekezésére a kikötött büntetések nem volnának elégségesek és az igen tisztelt társaság a szerződés jelentékenyebb pontjait nem akarná betölteni az az, a megengedettnél több légszuszit csipogetne el, vagy több nem csinált légszuszit adogatna el a városnak a közvilágosításhoz, az esetben elesapják és a várost a vissza élésgetéséből elő állott károsodásért debreczeni vagyonából kártalanítják.

És ezt a szerződést a társulat alá írta. De aláírt volna még mást is, mert az előtte lévő statisztikai kulesokkal ki kalkulálta, hogy ez a sok, nem nagyon hízeltő szavu szerződés a fogyasztás fejlődésével, a szerződés tíz utolsó éveiben az ötven meghaladó és később már a hetven felé járó jövedelmet fogja behozni.

Nem szeretném ha megkísértetnék, hogy a város a most udvarias mandurba bujtatott szerződés helyett Harsányi tanácsnok és Getlenczei tanár típusát megörökítő szerződéssel de mind azon előnyök biztosításával, a melyek az új szerződésben s a talán már negyedik, szóval a legeslegújabb pót ajánlatban a város részére kilátásba vannak helyezve, a villamos masinával egyetemben, de a szerződés tartamának csak 20 évre kiterjesztésével a társulatot megkínálná. Nem szeretném, mert bizonyosan elfogadná.

Ha azt proponálná egy helybeli társulat, hogy az itt szükséges berendezéseket és még ezen felül egy pár villamos gépezetet husz év mulva ingyen fogja a városnak átadni és addig nem 20 vagy 30 %-ot, hanem a minimum nagysága meghatározásával 50 %-át juttatja a nyilvános könyvei szerinti tiszta jövedelmének a városi pénztárba: ha az intézet nem nyilvános és nem lehet az alföldi városok iskolája, miután az anyagi érdekek, a városi adminisztrációnak az eddigénél csak valamicskével több, de az újabb ajánlatban felajánlott részesezés kellő ellenőrzésénél már kevesebb utánjárásával biztosan elérhető, a légszusz gyárat szépen fejlődő magánfogyasztásával nagyon tevesztett dolog volna oda adni. Az pedig a mely irány fele az ily ügyekben nem eléggé jártas és a gyárnak a magán fogyasztás nagyobb fokú fejlődéséig tényleg szükségtelen, bővítések nagy költségei és a légszusz előállításának a helyi viszonyok segélyével tulajdonnak kimutatott önköltségével tévutra vezetett többség nézete hajlani látszik, hogy a fejlődésnek már magasabb fokára emelkedett városok ezen legkedveltebb, legjövödelmezőbb intézménye, ezen város kiszámíthatatlan károsodásával és az ennél talán még magasabb czél elérésének lehetetlenné tételével, egy külföldi, a pénzt az országból kivezető társulatnak harminczöt év tartamára leköttessek, a mikor e társulatnak sem a munkájára, sem a tőkéjére itt semmi nemű szükség nincs, már nem tevesztett dolog, hanem helyre nem hozható bünös dolog lenne.

Munkájára nekünk sincsen semmiféle szükségünk. Debreczennek a derék társadalma ott már elfoglalta a tért. A gyárnak összes hivatalnokai, munkásai kivétel nélkül debreczeniekből áll, a kik bizonyosan fogják olyan odaadással szolgálni, mint azon külföldi részvény társaságot szolgáltak, a hol a 30—35%-os jövedelemből évente 19—15 ezer marka jut segély alapokba.

Tőkéjére sincsen szükség. A tőkét a magán fogyasztás képviseli és az Auer lámpa biztosabb tőkévé tette, mint a melyet a régi takaréki pénztár kezel.

A magán fogyasztás fejlődésének csekély mérve azzal szemben, a mit fentebb megmutattam, olyan súlyú állítás, mintha kedvezőtlen ettől eltekintve a vasutak jövedelme fejlődésének megállását akarnák bizonyítani.

A mostani fogyasztás melletti jövedelem a közvilágítási költségen felül legalább 14.000 frt. Ha nem e várost illetné az ügy, azt jelenenem ki, hogy ezt anyagilag is garantálom. De a várossal szemben nem szabad 2 darab 20 filléresnek az értékéért tizenöt krajczárral jót állani. A „Felvilágosító“ ötös bizottsággal azonban bele megyek egy fogadásba. Ha a városnak az átvételből kára lenne és ha a három évi önkezelésből kiszámítható eredmény a világítási területnek oly módon való kiterjesztésére, de természetesen csak a szükséges esővekkal s a gyárnak azon mennyiségű gáz előállítására való kibővítésével, a mely a „Felvilágosító“-ban jelezve van, tíz éven belül nem lenne elegendő. A várost kártalanítom; az ötös bizottság pedig azon pénz összeget, a melylyel tudományja, kijelentem, hogy tájékozatlanságból, nem tíz évre terjedőleg, hanem csak az első három év alatt megkárosította volna e várost, a főiskolának fizeti. Nyilvánosan megy a dolog. A közönség lesz a tanu. Kérem, bele ne menjenek, mert drága lesz a fogadás.

Én a gyárnak ez esetben nem igazgatását, mert ez sokkal jobb kézben van, hanem a felügyeletét, természetesen egész díjtalanul magam részére kikötöm s biztosítom adataim

beváltását. Én az első évben felmentetem. Mellettem e város gázfogyasztó közönsége áll. Számításaimat, hogy óvatosan járhasson el a bizottság a „tanulmány“-hoz csatoltam.

Hogy a közvélemény által esetleg óhajtott villamos gépezet is meglegyen, ezt olyan formán gondolnám legcélszerűbben ennek ügyét ez esetben megoldani, hogy a gáz gyár nagy felszerének egy részét elrekeszteném, a kapuját erős lakattal bezárnám, hogy valaki bele ne kukucskálhasson s nagy betűvel oda írnam: „Itt van a villám masina.“

Ez nagyon kevésbe kerül.

Mindaddig, a mig vajami újabb találmány közbe nem lép nekünk arra nincs szükségünk.

Közvilágításra csakis egyes nagy városok s azok is csak egyes főterek s nagy forgalmu utczák megvilágítására használják a villamos energiát.

Debreczen, ezen városok megett, fájdalom még nagyon messze van.

Az Auer lámpa mellett magán világításra sem ért czélt. Két kilowatt villamos energia ér fel izzó lámpában egy köbméter légszuszszel vagyis 1.54 kr. az ára egy órai azon, villamos lámpa világításnak, a mi az Auer lámpával $\frac{44}{100}$ -ad krt. teszen az ajánlati árak számbavételével.

Az erő átvitelnél szintén ilyen formán áll az arány. A legkedvezőbb esetben képes 1 kilowatt villamos energia, 25 kr értékben annyi eredményt elérni, a mennyit egy köbméter 10 kros légszusz kifejt.

He egyedül a város és a közönség érdeke az irányadó, bár mily szép és kényelmes kezelésű legyen a villamos lámpa, csak maradjunk az ennél nem hátrább álló és sokkal olcsóbb Auernél és a légszusz motoroknál.

A kis vonatnak igaz, jó volna egy kis villamos energia. E városnak azonban egész más feladatai vannak, minthogy a kis vonat taligáját tologassa. Tologassa majd akkor, ha a szerződés szerint az övé lesz és a közpénztárnak jövedelmez.

Erre a feladatra a részvényesek is elég jók.

Mennyivel kevesebb felelősség terheli a jelent a jövővel szemben egy esetleges olcsóbb világítási mód fellépése esetére is, ha e város az 1898-ik évi ápril hó 26-án tartott jog- és pénzügyi bizottság véleménye elfogadásával, a városok többsége által már megtaposott úton indul.

A városok többsége aligha téved és miután már jöideje, hogy ezen az uton megyen nem kell félni, hogy rossz az ut, mivel különben már más irányba fordult volna. És nem természetesebb a derék Pozsony példáját követni, a mely 1891-ben éppen kétszeres magán fogyasztással, de $\frac{3}{2}$ -szeres összeggel fizetett gyárával indult el az önkezelés országútnán, a melyen 1891-ben 37,000, 1892-ben 39,000, 1893-ban 47,000, 1894-ben 56,000, 1895-ben 56,000, 1896-ban pedig 63,000 frt tiszta hasznót mutatott fel.

Itt sincsen semmi akadálya, és biztosan meglesz, hogy a légszusz-mű bizottság elnöke, az 1902-ik év elején örömmel jelentheti a tanácsnak, ez pedig a közgyűlésnek, hogy:

„Már ezen első a 1901-ik üzlet év eredménye is fényesen, s minden további kételkedést kizáróan beigazolja azon közgyűlési határozat üdvös voltát, melylyel a légszusz műnek átvétele s önkezelésben tartása elhatározott, mert dacára annak, hogy a közvilágítás költsége a házi pénztárt nem terheli, s a magán fogyasztás árai $\frac{33}{100}$ -ából leszállítottak, a légszusz mű oly váratlan kedvező eredményt mutat ki, a mely minden várakozásainkat nagyon messze túl szárnyalja.“

Engedje meg a városnak jó szelleme, hogy ennek bekövetkezésére az alkalom, a légszusz gyárnak átvételével és házi kezelésbeni tartásával megadassék és az a jelentéktelennek látszó légszusz mű, mint — mindenütt a hol megérteni tudják, legyen ezen városnak is egyik legkedveltebb intézménye, fejlődjék és gyarapodjék tovább a várossal, segítse e várost és vele együtt az alföldi nagy magyar városokat is emelkedni, és egy porszemmel járuljon hozzá, hogy jövedelmének e város pénztárába

juttatásával erősödünk és ezzel az országot is erősítsük, és Nagyságod el ne engedje azon dicsőséget, hogy ezen kitünő intézetet, mint polgármesterünk, városunknak megszerezte.

IRODALOM.

A Vasárnapi Ujság apr. 30-iki száma 20 képpel s a következő tartalommal jelent meg:

Dr. Bartók György az erdélyi ref. egyházkerület új püspöke (arcképpel). Nagy Karolytól. Maros partján. Költemény Bacsó Gy. tól. Regénytár: A főkörmányzó. Elbeszélés. Irta Stockton Fr. R. Angolból ford. S. A. (képekkel.) Vadliom. Regény. Irta Theuriet Andrée (a párisi kiadás er. illusztrációival.) A nagysallói diadal felzárados emlékünnepe (képpel Hary Gy. rajza után.) A nagy sallói csatáról. Büttner Emil levele 1849. apr. 21-éről. Komárom fölmentése. Visszaemlékezés 1849. apr. 26-ára. Régi honvédtől. Vetter tábornok özvegye (arcképpel.) Nemzetközi kiállítás a műcsarnokban (képekkel báró Mednyánszky L. és Tornai Gyula festményei és Rónai szoborműve után.) Az ókori görög művészet (képekkel a F. T. és Révai testvérek kiadásában megjelenő Nagy Képes Világtörténetből.) Az orosházi iparkállítás (képekkel). Dr. Kovács Gy. tól. Torkos László (arcképpel.) Ünnepi dal. Torkos László mellszobrának megkoszoruzása. Költemény Dalmady Győzöttől. Memduh Mazlim Gazé pasa, török belügyminiszter (arcképpel.) Irodalom és művészet, Közintézetek és Egyesületek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok.

A V. U. előfizetési ára negyedévre 2 frt, a P. U. kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Eranklin Társ. kiadóhivatalában (Bpest, IV. ker. Egyetem-u. 4 sz.) Ugyanitt megrendelhető a Képes Néplap legolcsóbb ujság a magyar nép számára, egész évre 2 frt 40 kr, félévre 1 frt 20 kr.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

Május 1.

készaruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Bursa	kilós	Ar 100 kg.		kilós	100 kilogramm ára	
		frtől	frtíg		frtől	frtíg
Bánsági	76	8.65	8.65	80	09.35	09.45
"	77	8.75	8.75	81	09.00	09.00
"	78	8.85	8.85	82	—	—
Tiszavidéki	79	8.75	8.95	—	9.50	9.65
"	76	8.90	8.85	80	—	00.00
"	77	8.95	8.95	81	00.00	—
Éstvidéki	78	8.10	09.05	82	9.45	10.55
"	79	9.10	9.20	—	—	00
"	79	8.75	8.70	80	—	—
Fehérmegyei	76	9.00	8.80	81	9.45	9.55
"	78	8.65	8.95	82	—	—
"	79	8.80	9.00	—	—	—
Bácskai	76	8.70	8.80	80	—	—
"	77	8.85	8.95	81	00	00
"	78	—	—	82	0000	00
Észak mag.	77	—	—	—	—	—
"	78	—	—	80	—	—
"	79	—	—	81	—	—

	Mm. hekt.-ben	Ar kilógram
Écs elsőrendű	uj 70-72	7.05 7.70
" másodrendű	"	6.90 7.05
Árpa takarmánynak	" 60-62	6.20 6.55
" égetni való	" 62-64	6.60 7.40
" serfözdei	" 64-66	7.60 8.40
Zab	uj 39-41	5.80 6.15
Tengeri bánsági	uj	4.45 4.45
" más nemű	"	4.35 4.45
Repce bánsági	"	4.15 4.45

Sertés vásár.

Kőbányai sertéspiacz. Május 1. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (páronkint 400 kgon felüli 46-46 1/2 kr. Közép (páronkint 300-340 kg. súlyban 46 1/2-47 kr. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 50-51 krig. Fialat közép (páronkint 251-320 kg.) 49-49 1/2 krig. Fialat könnyű páronkint 250 kg-ig terjedő súlyba. 49-50 kr. Szerbiai: nehéz (páronkint 260 kg felülisúlyában) 48-48 1/2 krajczárig, közép

páronkint 240-260 kilogramm súlyban) 46 1/2-47 krajczárig. Könnyű (páronkint 240 kilogramig terjedő súlyban) 46-47 krajczárig
Sertéselétszám: 1899. évi április. 29-an volt készlet 41.497 darab, 1899 április hónap 29-én felhajtott 1134 drb, 1899 április hónap 30-ik napján elszállított 921 drb. 1899 április hó 25-ik napjára maradt készletben 41.710 darab. — A hizott sertés üzlet rányzata változatlan

Nyilt-tér.

Kevés gyógyviz küldetik oly távol vidékre és örvend oly közkedveltségnek, mint a már több mint husz év óta használatban levő FERENCZ JÓZSEF keserű viz, miről a négy világrészben nyert 10 aranyérem tanuskodik. A Ferencz József keserű vizből mint rendszeres adag egy boros pohárral reggel éhgyomorra véve elégséges.

15.500 forintot

nyerhet évente legjobb esetben az, a kinalunk

14 osztályosorsjeggyel

való játszásban résztvesz, melyeknek játszása törvényesen meg van engedve.

Hozzájárulás évente 72 frt, havonta 6 frt. Legalább is a betét 40%-át kell visszanyerni.

Az ár a valódi tőzsde árfolyam szerint van felszámítva.

Ajánunk egyszersmind részjegyeket egyes húzásokra, és egy

Finlandi 10 thl osztályosorsjegy,

huzás május 1-én, főnyeremény 30,000 mk. — a legalacsonyabb nyeremény 39 mk., frt 36.—, 1/2 részjegy frt 18.—, 1/4 részjegy frt 9.— stb. levonásával.

Prospectus kívánatr. ingyen és bérmentve.

Nationale Renten & Creditbank, AMSTERDAM.

Képviselők kerestetnek. Postadij ide 10 kr.

308 szám.
1899

Árverési hirdetmény.

Alólirt kiküldött bir. végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a h.-bösörményi kir. járásbiróságnak 1898. évi V. 2714 sz. végzése folytán Dr. Fejér Ferencz ügyvéd által képviselt Krausz Gyula felperes részére Pájer Béla alperes ellen 86 frt 38 kr. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 398 frt 80 kr-ra becsült ingóságokra a h.-bösörményi kir. járásbiróság 1899. évi V. 184/2 sz. végzésével a további eljárás elrendeltétvén, annak az alap és felü foglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, az árverésnek végrehajtást szenvedő h.-bösörményi lakásán és az általa kezelt üzletben leendő megtartása határidőül 1899. évi május hó 4. napján délelőtt 10 órája kitűzetik, a mikor a biróilag lefoglalt butorok, üveg és porcellán áruk a leglőbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételarából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölölegére fognak utaltatni.

Kelt H.-Bösörmény, 1899. április hó 19 napján.

Kopacsek Aurél
kir. bírósági végrehajtó.

Ő csász. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A közös katonai jótékony célokra szánt XX. cs. kir. államsorsjáték.

Ezen — egyetlen egy Osztrák birodalomban törvényszerűleg engedélyezett — pénssorsjáték 12,728 nyereményt tartalmaz késpénzben, 403.160 korona végösszeben.

A Főnyeremény 200.000 koronára rúg.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lotóijövedek kezeskedik.

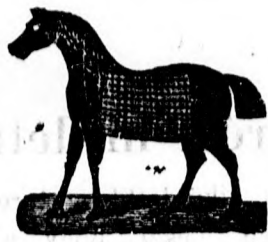
A húzás visszavonhatatlanul 1899 évi június hó 15-én történik.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál I. ker. Riemerutca 7-ik szám alatt, lotógyűjtődékben, dohánytőzsdeknél, adó-, posta-, távirda- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek át.

A cs. kir. lotóijövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztályától.

Budapesti lóversenyek

1899. május 6, 7, 9, 11, 13, 14, 16, 18, 21 és 22-én.

Kerületi délután 3 órakor.

Belépti jegy naponként:

I. oszt. (Passepartout)	uraknak	5 frt.
I.	hölgyeknek	3 frt.
I.	katonatiszteknek	3 frt.
II.	urak vagy hölgyeknek	1 frt.
Állóhely a versenypályán	közepén	30 kr.

Egész évi (Saison-) jegyek 30 napra.

(Május 10 nap, augusztus 10, október 10 nap)

I. osztály (Passepartout)	uraknak	100 frt.
I.	hölgyeknek	50 frt.
I.	katonatiszteknek	50 frt.

A májusi 10 napra:

I. oszt. (Passepartout)	uraknak	40 frt.
I.	hölgyeknek	20 frt.
I.	katonatiszteknek	20 frt.

A külön elkerített fogadási helyre (a bookmakerek körébe) belépti jegy mind a 10 napra 25 frt.

A totalisateurokhoz azonban, mint eddig, úgy ezután is szabadon léphetni. — Villamos vasutak egész a helyszíning közlekednek. — Katona-szere és frissítő helyek minden osztálynál.

Kastner & Öhler, Graz

c z é g

posztó-osztálya

k ü l d

stájer és tiroli Lodent

135—140 cmtr. széles, 135, 215, 240, 360 kr. mtrenként. Ezen minőségek kitapasztalt jók és igen alkalmasok

praktikus és elegáns ruházatra

Fekete, kék Kamgarn valamint Cheviott kítűnő minőségekben 2 frttól feljebb.

Divatszövetek, livré-posztók, koci posztók stb. csak legjobb minőségben.

Minta ingyen és bérmentve.

Posztószejjelküldés csak magánosoknak.

Egy vég, 3-10 m. hosszú, teljes úrtöltőnynek ára csak

frt	2-80 jó	} valódi gyapjából.
	3-10 jó	
	4-80 jó	
	6-10	
	7-75 finom	
	9-10 finom	
	10-50 legfinomabb	
	12-40 angol	
	13-95 kamgarn	

Posztógyári Kiesel-Amhof Brünben.

Minták ingyen és bérmentesen. — Minták szállítás. Magánvevők figyeljenek! Csak közvetlenül vásárolhatók az értékek megfelelően. Fővilágosítással és bizonyításképpen csak Krausz Adolf posztókereskedő Budapestben a szabónak, ha mintakönyvből tesz rendelést, a következő ajándékokat adja: 10 frt vásárlásnál egy nadrágot 50 kr.-ért, 20 frt . . . . . egy öltönyt 1 frt-ért, 60 frt . . . . . finom öltönyt egészen ingyen. Ezenkívül a szabó még a következő engedményt kapja: 3 frtot méterje után s külön 20%-ot. Ezeket az ajándékokat a magánvevő fizeti, ha Krausz Adolf mintakönyve után a szabónál vásárol.

A ki tartós és

erős öltönyöket

jutányos áron akar vásárolni, az szabómestere által csak a

Stikarevsky János, Budapest

(V., Erzsébet-tér 16. szám)

ezeknek mintakártyáit hagyja elsimítani. Ezen ezeknek szigorúan szolid üzletvezetése kereskedik a kielégítő kiszolgálással. Sem magas rabatok, sem másféle megvesztegetések által nem szerzetnek vevők. — Szaklap szabóknak ingyen.

Uj butorüzlet megnyitás!

A n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy f. é. május hó 1-én Helyben, Piacz-utca 44. sz. alatt (dr. Ujfalussy-ház)

butorüzletünket

megnyitottuk.

Dus választékban tartunk a legujabb stlyu secessio, chippenthail, baroque, ó-német, angol stb. matt és fényezett butorokban a legdiszesebb valamint legegyszerűbb kivitelben.

S a mig egyrészt meghívjuk a n. é. közönség állandó butorkiállításunk szives megtekintésére, másrészt esedezünk kegyes támogatásukért

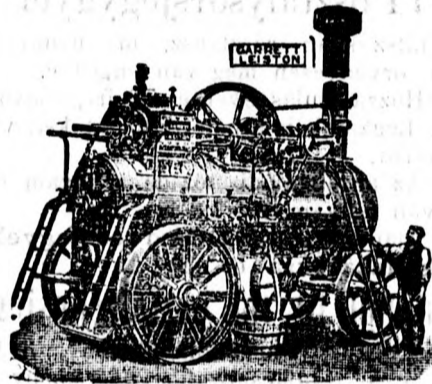
kiváló tisztelettel

Lamberger és Társa.

Uj. KOTZÓ PÁL

Budapest, V. kerület, Lipót-körút 18. sz.

(Vigszínház mellett, a nyugati pályaudvar s Margithid közelében.)

Vidéken lakó szolid ügynökök kerestetnek!

A közönségnek pártfogását kérve, ajánlja Garrett R. és fiai féle legujabb szerkezetű compound gőzmozdonyait félstabil- és stabilalakban, a melyek 40 százalék tüzelőanyag megtakarítással dolgoznak.

Gőzmozdonyokat és gőzcséplőket négyszer fordítható acél-dobsinekkal, toldást nem igénylő szalmarázókkal és nagy szita felülettel, minden nagy-agban.

Minden fajta lovas cséplőkészleteket, arató- és vetőgépeket, szecskavágókat, répavágókat és mindenmás gazdasági gépeket.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Váczli-körút 63. sz.

Budapest

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek

2 1/2, egész 12. légrög, szalmarázók, konkolyozók, kaszáló- és továbbá járgány-cséplőgépek, lóheré-cséplők, tisztító-rosták, aratógépek, szénagyártók, boronák.

Columbia-Drill

legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrő-malmok, egytelmes acél-ekék,

2- és 3-vasúti ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kint, melyre ingyen és bérmentve kitérhetek.

Lincoln törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.